

Ірина Коваль

доктор юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри цивільного права і процесу
Донецького національного університету імені Василя Стуса
(м. Вінниця, Україна)
koval@donnu.edu.ua

УДК 346.3+347.23

ПРАВОВІ ФОРМИ ПЕРЕДАННЯ МАЙНОВИХ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ

АНОТАЦІЯ. Для розвитку національної економіки за інноваційною моделлю необхідна ефективна система правового забезпечення відносин, які формуються внаслідок трансформації результатів інтелектуальної діяльності в інноваційні продукти та інновації, введення прав на об'єкти інтелектуальної власності у господарський оборот. Враховуючи розширення й ускладнення способів комерціалізації прав інтелектуальної власності у зв'язку з набуттям цими правами різних якостей, важливе значення має дослідження не лише закріплених у законодавстві договорів щодо розпорядження правами інтелектуальної власності, а й розробка інших правових форм, які мають опосередковувати акти передавання прав на об'єкти інтелектуальної власності у сфері господарювання.

Метою статті є доопрацювання науково-теоретичних положень щодо правових форм передавання майнових прав інтелектуальної власності у сфері господарювання.

Розкрито способи залучення прав інтелектуальної власності до господарського обороту у межах корпоративних, договірних, заставних правовідносин. Встановлено, що специфіка цих відносин накладає свій відбиток на правові форми передачі прав інтелектуальної власності.

З'ясовано, що з ускладненням економічних відносин відбувається розширення сфер і способів залучення прав інтелектуальної власності до господарського обороту. При цьому специфіка механізмів реалізації вказаних способів передачі прав зумовлює необхідність вироблення адекватної цій специфіці правової форми.

Доведено, що господарсько-правове регулювання передавання прав інтелектуальної власності не надає належного визначення і диференціації правових форм передачі прав інтелектуальної власності в процесі організації та здійснення господарської діяльності, які мають враховувати широкий економічний потенціал цих прав з поглядом задоволення різноманітних економічних інтересів суб'єктів господарювання.

У результаті дослідження обґрунтовано види правових форм передавання майнових прав інтелектуальної власності у сфері господарювання у разі внесення цих прав як: вкладу до формування статутного капіталу господарської організації, вкладу до спільної діяльності (простого товариства); використання як предмета заста-

© Ірина Коваль, 2018

Ірина Коваль

ви і подальшого відчуження заставленого майнового права внаслідок звернення стягнення на нього. На цій підставі зроблено висновок про доцільність удосконалення господарсько-правового регулювання відносин у сфері передавання прав інтелектуальної власності в частині нормативного визначення видів правових форм передавання цих прав.

Ключові слова: майнові права інтелектуальної власності; об'єкт інтелектуальної власності; правова форма; договір; передавання прав; господарський оборот.

Під впливом глобалізаційних і євроінтеграційних процесів Україна обрала курс на розвиток національної економіки за інноваційною моделлю. Реалізація цієї мети потребує ефективної системи правового забезпечення відносин, які складаються у зв'язку з трансформацією результатів інтелектуальної діяльності в інноваційні продукти та інновації, введення прав на об'єкти інтелектуальної власності у господарський оборот.

Національний ринок прав інтелектуальної власності перебуває на стадії формування. У країнах зі сформованими інноваційними економіками ринок цих прав є більш дієвим, про що свідчать високі економічні показники його обсягів. Зокрема, дохід США, які контролюють 43 % наукомісткої продукції у світі, від експорту ліцензій оцінюється у 800 млрд доларів, Німеччини – 520 млрд доларів, Японії – 400 млрд доларів¹. В Україні з огляду на факультативний характер державної реєстрації договорів у сфері інтелектуальної власності, реальний стан щодо видів та обсягів договірної реалізації прав інтелектуальної власності достовірно невідомий. Зокрема, у 2016 р. зареєстровано 382 авторських договори, з яких 344 – про відчуження авторських прав, 38 – ліцензійні. Кількість реєстрацій договорів щодо розпоряджання правами промислової власності становила 2 152, із них: 1 953 – передавання виключних майнових прав, 101 – видача ліцензій, 98 – “відкриті” ліцензії на використання винаходів, корисних моделей, промислових зразків². При цьому серед зареєстрованих фактів передачі прав домінують акти розпоряджання правами на торговельні марки, порівняно з незначною кількістю патентно-ліцензійних договорів. Це виразно віддзеркалює низький стан науково-технічної модернізації національної промисловості. Виробники орієнтуються переважно на придбання торговельних марок із високою діловою репутацією правовласника, зокрема іноземного, аніж на створення потужного високотехнологічного виробництва. Проте можна стверджувати, що в Україні ринок прав промислової власності має значний потенціал розвитку. Так, станом на 1 січня 2018 р. до державних реєстрів внесено 518 701 охоронний документ, із них: 120 731 патент на

www.pravouia.com.ua

¹ В Швандар и В Горфинкель (ред), *Инновационный менеджмент* (Вузовский учебник 2004) 261.

² ‘Річний звіт за 2016 рік’ (Державна служба інтелектуальної власності України 2017) 20, 28 <www.uipv.org/i_upload/file/AnnualReport/zvit_ukr-2016.pdf> дата звернення 10 Травень 2018.

винаходи, 122 333 патенти на корисні моделі, 36 013 патентів на промислові зразки, 236 469 свідоцтв на знаки для товарів і послуг, 13 свідоцтв на топографії ІМС³.

Серед існуючих проблем у сфері передавання прав інтелектуальної власності значне місце посідає недосконалий рівень регулювання особливостей правових форм передачі цих прав. Нормативне регулювання обмежується загальними положеннями про класичні договірні конструкції (ліцензійний договір, договір на створення об'єкта інтелектуальної власності, договір про передавання виключних майнових прав) безвідносно специфіки всього різноманіття як об'єктів інтелектуальної власності, так і актів передавання прав, через що, зокрема, у практиці договірного регулювання зазначених відносин ще не сформовані усталені підходи до правових форм передавання прав інтелектуальної власності.

Проблематика правового регулювання договірних відносин у сфері інтелектуальної власності висвітлюється у наукових працях В. Крижної, В. Мілаш, О. Яворської, І. Якубівського та ін. Досліджуються питання місця таких договорів серед цивільно-правових або господарських договорів, поділу договорів у сфері інтелектуального права за різними критеріями, державної реєстрації зазначених договорів та інші аспекти. Водночас, враховуючи розширення й ускладнення способів реалізації прав інтелектуальної власності у зв'язку з набуттям ними різних якостей, важливе значення має дослідження не лише закріплених у законодавстві договорів щодо розпорядження правами інтелектуальної власності, а й розробка інших правових форм, які мають опосередковувати різноманітні акти передавання прав на об'єкти інтелектуальної власності у сфері господарювання.

Метою дослідження є доопрацювання науково-теоретичних положень щодо правових форм передавання майнових прав інтелектуальної власності у сфері господарювання.

Значний вплив на розвиток ринку інтелектуальної власності справляють суперечності між: нетоварною сутністю об'єктів інтелектуальної власності та товарною формою їх вираження; сутністю інтелектуальної власності як суспільної власності і формами її прояву як приватної (індивідуальної) власності; привласненням ідеального змісту об'єктів інтелектуальної власності та привласненням їх матеріальних носіїв⁴. Усі вони визначають його специфіку.

³ 'Станом на 1 січня 2018 року (з 1992 року) до державних реєстрів внесено 518 701 охоронний документ на ОПВ' (Український інститут інтелектуальної власності (Укрпатент), 2018) <<http://www.uipv.org/ua/vsjogo.html>> дата звернення 10 Травень 2018.

⁴ Віктор Базилевич, 'Тенденції розвитку та суперечності сучасного ринку інтелектуальної власності' (Електронний архів Житомирського національного агроекологічного університета, 2018) <http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/7407/1/ЛЕНТтаNP_2016_9-15.pdf> дата звернення 10 Травень 2018.

Ірина Коваль

Зазначені суперечності зумовлюють потребу в спеціальному законодавчому регулюванні економічних відносин, які становлять основу обороту прав інтелектуальної власності. Нині нормативне регулювання передання прав на об'єкти інтелектуальної власності спирається на сукупність правових приписів, які встановлюють: 1) загальні положення про господарські зобов'язання і господарські договори, визначені в главах 19, 20 Господарського кодексу України (далі – ГК України)⁵; загальні положення про правочини, договори у Цивільному кодексі України (далі – ЦК України)⁶, які застосовуються на субсидіарних засадах у разі відсутності спеціальних положень у нормах ГК України; 2) особливості розпорядження майновими правами у сфері інтелектуальної власності, які визначені у нормах: глави 36 ГК України, ст. 331 ГК України; глав 75, 76 ЦК України, спеціальних законів у сфері промислової власності (частини 6–9 ст. 28 Закону України “Про охорону прав на винаходи і корисні моделі”⁷; частини 4–7 ст. 20 Закону України “Про охорону прав на промислові зразки”⁸; частини 7–9 ст. 16 Закону України “Про охорону прав на знаки для товарів і послуг”⁹).

Наведене розташування нормативного масиву відображає процеси функціональної спеціалізації в праві, яка, за визначенням О. Беляєвич, виявляється у “розподілі навантаження” як між нормами однієї галузевої належності (загальними нормами, що регулюють порядок укладення, зміни, розірвання господарських договорів, їх зміст, виконання тощо, та спеціальними нормами, що регулюють окремі види господарських договорів із врахуванням їх специфіки), так і з нормами цивільного права (загальними положеннями про договори, зобов'язання)¹⁰. При цьому у сфері інтелектуальної власності процеси функціональної спеціалізації не забезпечені повною мірою. Господарсько-правове регулювання передання прав інтелектуальної власності не надає належного визначення і диференціації правових форм передачі прав інтелектуальної власності в процесі організації та здійснення господарської діяльності, які мають враховувати широкий економічний потенціал цих прав із точки зору задоволення різноманітних економічних інтересів суб'єктів господарювання.

⁵ Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18, № 19-20, № 21-22. Ст. 144.

⁶ Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст. 356.

⁷ Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 15 грудня 1993 р. № 3687-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 7. Ст. 32.

⁸ Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15 грудня 1993 р. № 3688-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 7. Ст. 34.

⁹ Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15 грудня 1993 р. № 3689-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 7. Ст. 36.

¹⁰ Олена Беляєвич, “Про спеціалізацію в правовому регулюванні господарських договірних відносин” (2010) 8 *Право України* 66.

Чинне законодавство закріплює невичерпний перелік видів договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності: ліцензійний договір, договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності, договір про передачу виключних майнових прав інтелектуальної власності, інший договір щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності (ч. 1 ст. 1107 ЦК України)¹¹.

На початковому етапі розвитку в Україні ринку прав інтелектуальної власності вказані договірні конструкції цілком задовольняли потреби учасників відносин інтелектуальної власності. З часом ринок напрацював практику укладення непоіменованих договорів у цій сфері (договір про нерозголошення комерційної таємниці, передачу ноу-хау¹²), а також договорів змішаного характеру, які містять умови (елементи), характерні для різних видів договорів, зокрема й про розпорядження правами інтелектуальної власності (договір купівлі-продажу підприємства як єдиного майнового комплексу, до складу якого входять права інтелектуальної власності; договір про створення реклами, в якому визначено умови використання об'єктів права інтелектуальної власності).

З ускладненням економічних відносин відбувається розширення сфер і способів залучення прав інтелектуальної власності до господарського обороту. Суб'єкти господарювання поступово усвідомлюють можливість отримання економічного ефекту від різноманітних актів комерціалізації прав на інтелектуальні продукти, зокрема, шляхом їх внесення як вкладу до статутного капіталу юридичної особи, використання як предмета застави, залучення до спільної діяльності тощо. При цьому специфіка механізмів реалізації вказаних способів передачі прав зумовлює необхідність вироблення адекватної цій специфіці правової форми. Не всі способи передачі прав інтелектуальної власності можуть бути опосередковані лише закріпленими в ст. 1107 ЦК України договірними конструкціями.

Передача прав інтелектуальної власності як внеску до статутного капіталу корпоративної організації надає правовласнику можливість розширити свій економічний потенціал, набути корпоративних прав без витрачання у процесі такого інвестування грошових коштів, рухомого чи нерухомого майна. Законодавча регламентація вказаних відносин вичерпується загальнодозвільними приписами про те, що право інтелек-

¹¹ Цивільний кодекс України (н 6).

¹² Олександра Яворська, 'Договори у сфері інтелектуального права: проблеми застосування чинного законодавства' (APhD, Конференції: IT право: проблеми і перспективи розвитку в Україні, 2018) <<http://aphd.ua/publication-166>> дата звернення 10 Травень 2018.

Ірина Коваль

туальної власності може бути передано як вклад до статутного капіталу суб'єкта господарювання (ч. 5 ст. 156, ч. 6 ст. 157 ГК України).

На практиці учасники корпоративних відносин застосовують різні варіанти оформлення такого внеску, зокрема: складають акт прийому-передачі прав, укладають попередній договір або договір про наміри (якщо права вносяться до новоствореної юридичної особи). Вищий господарський суд України у п. 5.1 постанови Пленуму від 17 жовтня 2012 р. № 12 “Про деякі питання практики вирішення спорів, пов’язаних із захистом прав інтелектуальної власності” зазначає:

У разі внесення майнового права інтелектуальної власності до статутного капіталу юридичної особи окрім зазначення про це в установчому договорі необхідне укладення окремого договору про передання виключного права, а у випадках передбачених законом, – також і державна реєстрація такого окремого договору¹³.

Такий підхід має сенс із практичної точки зору, оскільки, по-перше, в законодавстві відсутня окрема регламентація порядку і правової форми передання прав інтелектуальної власності в корпоративних відносинах, по-друге, законом встановлена обов’язкова письмова форма договору щодо розпорядження такими правами.

Водночас засновницькі відносини у сфері створення корпоративної організації мають свою специфіку, яка накладає відбиток і на правову форму передачі прав на об’єкти інтелектуальної власності. Засновницьке виявлення, як зазначає В. Кравчук, виражається назовні у формі правочину або адміністративного акту розпорядчого характеру (залежно від виду юридичної особи). При цьому юридична особа виступає спеціальною правовою формою досягнення інтересів засновника¹⁴. Тому існує різниця в механізмах та, відповідно, правовій формі реалізації інтересів правовласника у разі інвестування прав інтелектуальної власності до статутного капіталу і передачі цих прав на підставі укладення ліцензійного договору або договору про відчуження прав. Останні договори спрямовані на отримання правовласником доходу від повного відчуження прав або надання дозволу на їх тимчасове використання, а не в набутті статусу учасника корпоративної організації.

Механізм взаємодії засновників у процесі визначення умов і порядку формування статутного капіталу має інший характер. Їхнє волевиявлен-

¹³ Про деякі питання практики вирішення спорів, пов’язаних із захистом прав інтелектуальної власності: постанова Пленуму Вищого господарського суду України від 17 жовтня 2012 р. № 12. *Вісник господарського судочинства*. 2012. № 6.

¹⁴ Володимир Кравчук, *Корпоративне право. Науково-практичний коментар законодавства та судової практики* (Істина 2005) 187.

ня спрямовано на визначення, серед іншого, правового режиму майна створюваної корпоративної організації, яке фіксується у засновницьких документах. Функції останніх, залежно від організаційно-правової форми юридичної особи, виконують засновницький договір або статут. При цьому якщо засновницький договір має ознаки договору, то статут таким значенням не наділяється (його дія пов'язана переважно з визначенням засад управління і діяльності господарського товариства). З огляду на це, для товариств, які функціонують на підставі статуту (наприклад, товариства з обмеженою відповідальністю (ТОВ)), і створюються більш ніж однією особою, законом передбачена можливість у разі необхідності укладати “договір про заснування товариства”, який засновницьким документом не є (ст. 142 ЦК України), але має значення на етапі узгодження спільних дій організаційного і майнового характеру щодо створення та забезпечення діяльності юридичної особи, зокрема стосовно строків і порядку передання майнових вкладів.

Отже, на етапі заснування корпоративної організації між засновниками складаються зобов'язальні правовідносини, але вони не мають на меті опосередкування факту розпорядження майном – внеском з боку засновників, а спрямовані на узгодження спільних дій щодо формування статутного капіталу юридичної особи за рахунок їх внесків.

Зазначене свідчить, що укладення ліцензійного договору або договору про відчуження виключних прав для передача внесків – майнових виключних прав не відповідає сутності й меті зв'язків, що виникають між засновниками на етапі створення юридичної особи, а також між засновниками і створеною юридичною особою. Внесення засновником майнового права здійснюється шляхом передачі цього права, яка вчиняється на виконання зобов'язань, передбачених засновницьким договором або договором про заснування товариства і підтверджується актом прийому-передачі майнового права.

Таким чином, порядок і правова форма передачі прав інтелектуальної власності як внеску до статутного капіталу корпоративної організації включає: укладення засновницького договору (або договору про створення товариства – для юридичних осіб, які діють на підставі статуту), в якому містяться положення про внесення прав інтелектуальної власності; передача прав засновником, що підтверджується актом прийому-передачі; державна реєстрація передачі прав на об'єкти промислової власності, які є чинними після їх державної реєстрації.

Використання прав на об'єкти інтелектуальної власності як предмета застави є порівняно новим і недостатньо розробленим способом договірної реалізації зазначених прав в Україні. Національна практика

Ірина Коваль

у цій сфері свідчить, що наразі переважають факти залучення до заставних відносин саме прав на торговельні марки (“Березова на бруньках”, “MEDOFF”, “Вухо.ком”).

Аналіз загальних положень законодавства про заставу дає підстави визначити правову форму реалізації майнових прав інтелектуальної власності у межах заставних правовідносин як таку, що включає: договір застави, який закріплює волевиявлення правовласника надати кредитору задоволення за рахунок заставлених майнових прав у разі невиконання забезпеченого заставою зобов’язання, акт відчуження заставленого права, який вчиняється унаслідок звернення стягнення на нього в порядку, передбаченому законом або договором. Для забезпечення належного юридичного оформлення переходу прав на об’єкти промислової власності у разі звернення стягнення на них як предмет застави до іншої особи (кредитора, покупця прав на прилюдних торгах тощо) потрібно доповнити коло підстав, які є необхідними для проведення державної реєстрації передачі прав на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, знаки для товарів і послуг, оскільки в підзаконних актах до таких підстав віднесено лише ліцензійний договір і договір про передачу права власності на винахід, промисловий зразок, знак для товарів і послуг. Серед документів, що підтверджують факт передання прав інтелектуальної власності в межах заставних правовідносин, має бути передбачено видане нотаріусом свідоцтво про придбання заставленого майна з прилюдних торгів, свідоцтво про придбання заставленого майна на аукціоні, свідоцтво про передачу майна стягувачеві або договір про задоволення вимог іпотекотримача.

Наступним способом комерціалізації прав інтелектуальної власності є їх внесення як вкладу до спільної діяльності. Правова форма такої передачі прав у законодавстві також не визначена. Відповідно до ч. 1 ст. 1133 ЦК України вкладом учасника спільної діяльності визнається ‘все те, що він вносить у спільну діяльність, в тому числі грошові кошти, інше майно, професійні та інші знання, навички та вміння, а також ділова репутація і ділові зв’язки’¹⁵. Щодо внесеного учасниками майна встановлюється правовий режим спільної часткової власності, якщо інше не передбачено договором простого товариства або законом (ч. 1 ст. 1134 ЦК України)¹⁶. Проте слід зауважити, що конструкція права власності, зокрема й спільної часткової власності, не поширюється на права інтелектуальної власності, об’єктами яких є нематеріальні блага.

Для юридичного опосередкування внесення прав інтелектуальної власності до спільної діяльності можуть бути застосовані дві моделі пе-

¹⁵ Цивільний кодекс України (н 6).

¹⁶ Там само.

редання прав залежно від мети, умов здійснення спільної діяльності, характеру відносин між її учасниками:

1. Надання дозволу на тимчасове використання об'єкта інтелектуальної власності партнерам за спільною діяльністю (у такому разі матиме місце закріплення договором про спільну діяльність іншого режиму майна, аніж спільна часткова власність, що дозволяється ст. 1134 ЦК України); така модель забезпечує правовласника у разі спливу строку дії договору простого товариства або відмови одного з учасників від подальшої участі у здійсненні спільної діяльності, від необхідності перереєстрації прав на патент, вирішення конфліктних ситуацій із партнерами щодо "поділу" спільного майнового права тощо; правовою формою передання прав у такому разі доцільно вважати договір простого товариства, який має містити положення про надання одним із учасників іншим учасникам тимчасового дозволу на використання об'єкта інтелектуальної власності з конкретизацією умов, способів, території спільного використання цього об'єкта (так звана "ліцензійна складова договору про спільну діяльність").

2. Передання майнового права на умовах його відчуження і встановлення режиму спільного володіння цим правом учасниками простого товариства (тобто учасники спільної діяльності стають, наприклад, співвласниками патенту). Зазначена модель передання вкладу призводить фактично до "розщеплення" правомочностей, що становлять зміст права інтелектуальної власності, між декількома суб'єктами господарювання і перетворює вкладника з одноособового правовласника на одного зі співвласників.

Отже, специфіка розглянутих корпоративних, договірних, заставних правовідносин накладає свій відбиток на правові форми передачі прав інтелектуальної власності. Неврегульованість питань формально-юридичної кваліфікації правових форм передачі прав у вказаних відносинах призводить до невизначеності конкретного механізму розпорядження цими правами, обсягу прав правоволодільця і набувача (користувача), їх взаємовідносин у процесі використання об'єкта промислової власності, у разі припинення патенту (свідоцтва), визнання його недійсним тощо.

Висновки. Проведений аналіз правових форм передання прав на результати інтелектуальної діяльності у сфері господарювання свідчить про доцільність удосконалення господарсько-правового регулювання зазначених відносин у частині нормативного визначення правових форм передання прав інтелектуальної власності у разі внесення цих прав як: вкладу до формування статутного капіталу господарської організації, вкладу до спільної діяльності (простого товариства); використання як предмета застави і подальшого відчуження заставленого майнового пра-

Ірина Коваль

ва внаслідок звернення стягнення на нього. Зазначене не вичерпує усі можливі сфери і, відповідно, правові форми реалізації прав інтелектуальної власності у господарських відносинах. Тенденцією стає подальше розширення способів і сфер комерціалізації прав інтелектуальної власності, обумовлене об'єктивною потребою у збільшенні частини інноваційно орієнтованих виробників, підвищенні їх конкурентоздатності й адаптивності в сучасних умовах.

REFERENCES

List of legal documents

Legislation

1. Hospodarskyi kodeks Ukrainy [The Economic Code of Ukraine]: Zakon Ukrainy [the Law of Ukraine] vid 16 sichnia 2003 r. № 436-IV. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2003. № 18, № 19-20, № 21-22. St. 144 (in Ukrainian).
2. Pro okhoronu prav na promyslovi zrazky [On the Protection of the Rights to Industrial Design]: Zakon Ukrainy [the Law of Ukraine] vid 15 hrudnia 1993 r. № 3688-XII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1994. № 7. St. 34 (in Ukrainian).
3. Pro okhoronu prav na vynakhody i korysni modeli [On the Protection of the Rights to Inventions and Utility Models]: Zakon Ukrainy [the Law of Ukraine] vid 15 hrudnia 1993 r. № 3687-XII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1994. № 7. St. 32 (in Ukrainian).
4. Pro okhoronu prav na znaky dlia tovariv i posluh [On the Protection of the Rights to Trademarks for Goods and Services]: Zakon Ukrainy [the Law of Ukraine] vid 15 hrudnia 1993 r. № 3689-XII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1994. № 7. St. 36 (in Ukrainian).
5. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy [The Civil Code of Ukraine]: Zakon Ukrainy [the Law of Ukraine] vid 16 sichnia 2003 r. № 435-IV. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2003. № 40-44. St. 356 (in Ukrainian).

Cases

6. Pro deiki pytannia praktyky vyrishennia sporiv, poviazanykh iz zakhystom prav intelektualnoi vlasnosti [On Some Issues of Dispute Resolution Practice Relating to the Protection of Intellectual Property Rights]: postanova Plenumu Vyshchoho hospodarskoho sudu Ukrainy [Resolution of the Plenum of the Higher Economic Court of Ukraine] vid 17 zhovtnia 2012 r. №12. *Visnyk hospodarskoho sudochynstva*. 2012. № 6 (in Ukrainian).

Bibliography

Authored books

7. Kravchuk V, *Korporativne pravo. Naukovo-praktychnyi komentar zakonodavstva ta sudovoi praktyky* [Corporate Law. Scientific and Practical Commentary on Legislation and Court Practice] (Istyna 2005) (in Ukrainian).

Edited books

8. Shvandar V i Gorfinkel' V (red), *Innovatsionnyy menedzhment [Innovative Management]* (Vuzovskiy uchebnyk 2004) (in Russian).

Journal articles

9. Belianevych O, 'Pro spetsializatsiiu v pravovomu rehuliuванні hospodarskykh dohovirnykh vidnosyn' ['On the Specialization in Legal Regulation of Business Relations under Contract'] (2010) 8 *Pravo Ukrainy* 66 (in Ukrainian).

Websites

10. 'Richnyi zvit za 2016 rik' ['Annual Report for 2016'] (*Derzhavna sluzhba intelektualnoi vlasnosti Ukrainy*, 2017) 20, 28 <www.uipv.org/i_upload/file/AnnualReport/zvit_ukr-2016.pdf> accessed 10 May 2018 (in Ukrainian).
11. 'Stanom na 1 sichnia 2018 roku (z 1992 roku) do derzhavnykh reiestriv vneseno 518 701 okhoronnyi dokument na OPV' ['As of January 1, 2018 (since 1992), 518,701 security documents were submitted to the state registers for IPOs'] (*Ukrainskyi instytut intelektualnoi vlasnosti (Ukrpatent)*, 2018) <<http://www.uipv.org/ua/vsjogo.html>> accessed 10 May 2018 (in Ukrainian).
12. Bazylevych V, 'Tendentsii rozvytku ta superechnosti suchasnoho rynku intelektualnoi vlasnosti' ['Development Trends and Contradictions of the Modern Intellectual Property Market'] (*Elektronnyy arkhiv Zhitomirskogo natsional'nogo agroekologicheskogo universiteta*, 2018) <http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/7407/1/IEHTaNP_2016_9-15.pdf> accessed 10 May 2018 (in Ukrainian).
13. Yavorska O, 'Dohovory u sferi intelektualnogo prava: problemy zastosuvannya chynnoho zakonodavstva' ['Contracts under Intellectual Property Law: Application Issues of Current Legislation'] (*APhD, Konferentsii: IT pravo: problemy i perspektyvy rozvytku v Ukraini*, 2018) <<http://aphd.ua/publication-166>> accessed 10 May 2018 (in Ukrainian).

Iryna Koval

LEGAL FORMS OF TRANSFER OF PROPRIETARY RIGHTS
TO INTELLECTUAL PROPERTY IN THE BUSINESS SECTOR

ABSTRACT. Development of national economy in accordance with the innovation model requires an efficient system of legal support for the relations ensuing from transformation of the intellectual activity results into innovative products and innovations, and introduction of the rights to intellectual property into circulation in the business sector. Given the expansion and a more complex nature of the methods via which intellectual property rights are commercialized owing to various qualities acquired by these rights, it is increasingly important not only to examine the contracts for intellectual property right disposal which are enshrined in law, but also to develop other legal forms designated to serve as a go-between in cases of transfer of rights to objects of intellectual property in the business sector.

The purpose of the article is to finalize the scientific and theoretical provisions relating to the transfer of proprietary rights to intellectual property in the business sector.

The author shows the methods introducing intellectual property rights into circulation in the business sector within the framework of corporate, contractual and pledge relations.

ПРАВО УКРАЇНИ • 2018 • № 6 • 31-42

Ірина Коваль

It is established that the specific nature of these legal relations leaves its mark on the legal forms of transfer of intellectual property rights.

The article demonstrates that when economic relations become more complex, this is accompanied by the expansion of the scope and methods used to introduce intellectual property rights into the business sector. At the same time, the specifics of the mechanisms for the exercise of these methods of rights transfer generate a need for development of a legal form adequate to the said specifics.

The author proves that regulation of intellectual property rights transfer under economic law does not provide for an appropriate definition and differentiation of legal forms of intellectual property rights transfer in the course of arrangement and performance of business activities, in the manner which would take into account the broad economic potential of these rights in terms of meeting various economic interests of business entities.

As a result of the research, the author provides substantiation for the types of legal forms of transfer of proprietary rights to intellectual property in the business sector in case such rights are contributed as a contribution to the authorized capital of a business entity, or a contribution to joint activity (general partnership); or when proprietary right is used as the subject of pledge and further alienated in case of the exercise of the pledge. On this basis, the author concludes that it is advisable to improve the regulation, under economic law, of relations arising in connection with intellectual property rights transfer in terms of statutory definitions of the types of legal forms for the transfer of these rights.

KEYWORDS: proprietary rights to intellectual property; object of intellectual property; legal form; contract; transfer of rights; business circulation.